

Opatření děkana č. 4/2018

**Vyhlášení Statutu fakultní školy (fakultního zařízení)
Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity**

(ve znění účinném od 29. 1. 2018)

Podle § 28 odst. 1 a 5 zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů vydávám toto opatření.

Článek I

Závěrečná ustanovení

Vyhlašuji Statut fakultní školy (fakultního zařízení) Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, jehož plné znění je uvedeno v příloze č. 1 tohoto opatření.

Článek II

Závěrečná ustanovení

- 1) Nedílnou součástí tohoto opatření jsou tyto přílohy:
 - a) Příloha č. 1: Statut fakultní školy (fakultního zařízení) Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity
- 2) Toto opatření zrušuje opatření děkana č. 1/2008.
- 3) Toto opatření nabývá platnosti jeho vyhlášením a účinnosti 29. 1. 2018.
- 4) Výkladem tohoto opatření je pověřen proděkan pro rozvoj a vnější vztahy.

V Brně dne 29. 1. 2018

doc. PhDr. Jiří Němec, Ph.D.

děkan

Příloha č. 1 k Opatření děkana č. 4/2018

Statut klinické školy, Statut fakultní školy a Statut fakultního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

(ve znění účinném od 29. 1. 2018)

Nedílnou součástí této přílohy jsou následující kapitoly:

- I. Charakteristiky klinické školy, fakultní školy a fakultního zařízení
- II. Evaluace a autoevaluace klinických škol, fakultních škol a fakultních zařízení
- III. Podpora klinických škol, fakultních škol a fakultních zařízení ze strany PdF MU
- IV. Organizační zajištění vzájemné spolupráce/garanti
- V. Standard provázejícího učitele/pracovníka
- VI. Fáze praktické přípravy k organizaci pedagogické praxe na škole
- VII. Fáze praktické přípravy k organizaci odborné praxe v zařízení

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity podporuje a rozvíjí přípravu pedagogických pracovníků a svým dílem přispívá ke kultivaci vzdělávacího prostředí v České republice. Pedagogická fakulta má vytvořenou síť škol a zařízení, se kterými úzce spolupracuje především v oblasti přípravy a realizace pedagogických a asistentských praxí a výzkumu. Síť škol a zařízení zahrnuje instituce, které jsou **ukázkou příkladné pedagogické práce s žáky¹ či odborné práce s klienty** a které vytvářejí podnětné, vstřícné a vlídné prostředí pro pedagogickou a odbornou činnost včetně rozvinuté spolupráce s rodinami žáků a klientů zařízení a blízkou komunitou. Nedílnou součástí činnosti škol a zařízení je soustavná práce na rozvoji a vzdělávání vlastních pracovníků. Školy patří dle **hodnocení jejich kvality Českou školní inspekcí do dvou nejvýše hodnocených kategorií.**

¹ Žáci – žáci a studenti všech typů a stupňů škol či zařízení

Fakultní zařízení splňují legislativní podmínky pro poskytování služeb a vzdělávacích aktivit. Dle míry provázanosti spolupráce s Pedagogickou fakultou MU získávají statut **klinická škola, fakultní škola nebo fakultní zařízení**.

Škola užívá název „**Klinická škola Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity**“, „**Fakultní škola Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity**“, zařízení užívá název „**Fakultní zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity**“ pokud splňují požadavky stanovené Statutem klinických škol, Statutem fakultních škol a Statutem fakultních zařízení. Pedagogická fakulta spolupracuje s dalšími **spolupracujícími školami** i učiteli, a to především za účelem zajištění přípravy svých studentů pro budoucí povolání. Spolupracující školy a zařízení poskytují studentům velmi dobré zázemí pro jejich praxi. Ředitel/ka ustanovuje **provázející pracovníky** s ohledem na zajištění přínosné praxe pro studenta Pedagogické fakulty.

Udělení Statutu klinické školy, fakultní školy a fakultního zařízení

Statut klinické školy, Statut fakultní školy nebo Statut fakultního zařízení může být po splnění podmínek udělen na období čtyř let a může být po splnění podmínek a po vzájemné dohodě prodloužen. Statut klinické školy, Statut fakultní školy nebo Statut fakultního zařízení je uzavřen dohodou, kterou uzavírá ředitel/ka školy/zařízení s děkanem Pedagogické fakulty MU.

I. Charakteristiky klinické školy, fakultní školy a fakultního zařízení

1. Deklarace statutu

Klinická škola, fakultní škola a fakultní zařízení se otevřeně hlásí ke statutu. Deklaruje spolupráci s fakultou ve svém školním vzdělávacím programu nebo ve vnitřním statutu zařízení popř. na webových stránkách instituce. O spolupráci s PdF MU informuje rodiče (zákonné zástupce) žáků, klienty, jejich opatrovníky i zřizovatele. Dle potřeby si zabezpečuje souhlas rodičů a zákonných zástupců žáků, klientů, příp. jejich opatrovníků k činnostem studentů a dalších pracovníků fakulty (např. metodiků, oborových didaktiků, výzkumníků), které souvisejí s naplňováním statutu.

2. Podmínky přiznání statutu

Klinickou školou, fakultní školou nebo fakultním zařízením se může stát škola/zařízení² minimálně po dvou letech intenzivní spolupráce při splnění níže uvedených kritérií. Odlišnost jejich **označení vychází z míry vzájemné provázanosti s fakultou**, kdy klinické školy deklarují užší a hlubší míru této spolupráce.

2.1 Otevřenost školy a zařízení

Klinická škola, fakultní škola a fakultní zařízení jsou školou/zařízením otevřeným vůči všem žákům, klientům, rodičům, zákonným zástupcům žáků, opatrovníkům klientů a různým odborníkům.

Instituce:

a) se zapojuje do různých národních a mezinárodních projektů, jimiž se profiluje a rozvíjí, popřípadě je členem zastřešujících odborných organizací (např. Asociace poskytovatelů sociálních služeb, Síť středisek ekologické výchovy Pavučina a dalších).

b) je otevřená vůči studentům a pracovníkům fakulty – nabízí jim příjemné klima, jedná se studenty jako skolegy a poskytuje jim zázemí i informace nezbytné pro jejich činnost ve škole/zařízení, zejména při praxích. Praxe jsou založeny na intenzivní spolupráci mentora – provázejícího učitele, studenta/skupiny studentů a vzdělavatele učitelů. Provázející učitelé jsou v rámci praxe zapojeni do hodnocení studentů a dle jejich zájmu i do další spolupráce s fakultou.

² Zařízením vnímáme školské zařízení nebo zařízení poskytující sociální a poradenské služby.

c) je otevřená spolupráci s PdF MU s cílem zvýšit efektivitu pregraduální přípravy budoucích učitelů a dalších pedagogických pracovníků a spolupodílet se na jejich i vlastním rozvoji.

2.2 Kvalita školy a zařízení a kvalita spolupráce s PdF MU

Klinická škola a **fakultní škola** deklaruje a prokazuje svoji kvalitu v podmínkách, procesech i výsledcích v odpovídajících školních dokumentech (výroční zpráva školy, inspekční zpráva školy – hodnoticí činnost ČŠI³). Dle stupnice České školní inspekce získává fakultní škola jedno ze dvou nejvyšších (nejlepších) hodnocení, tj. výborná úroveň, nebo očekávaná úroveň, klinická škola hodnocení výborná úroveň podle kritéria hodnocení⁴ podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Na obou typech škol jsou realizovány praxe, které jsou založeny na dlouhodobější a intenzivní spolupráci mentora – provázejícího učitele, studenta/skupiny studentů a vzdělavatele učitelů.

Klinická škola se profiluje komplexně i jako inovátorské pracoviště, v němž jsou ověřovány nové přístupy, pilotovány učební materiály; je realizován akční výzkum ve třídách. Je koncepčně, organizačně, personálně úzce propojena s fakultou. Partnerská spolupráce mezi klinickou školou a fakultou je systematická, oboustranně přínosná a dlouhodobá. Významnou oblastí spolupráce je vývojová a výzkumná činnost v rámci vzájemně se učící profesní komunity. Je podporována souběžná výuka na škole a fakultě u provázejících učitelů i vzdělavatelů učitelů. Provázející učitelé jsou zapojeni do hodnocení studentů (v rámci klinické praxe, při hodnocení profesního portfolia, vedení a oponování diplomových prací, SZZ...), podílejí se na výuce vybraných předmětů na Pedagogické fakultě.

Fakultní zařízení splňuje kritéria hodnocení dle svého zaměření ve smyslu naplnění nejvyšší kvality. Z předchozích požadavků se uplatňují ta, která jsou relevantní k jejich práci (např. deklarace kvality ve výroční zprávě). Další kritéria jsou výsledkem vzájemné dohody a společné práce na jejich vytvoření či zpřesnění.

2.3 Vzdělávání vlastních pedagogických a odborných pracovníků

³ Úkolem hodnoticí činnosti jako objektivní činnosti je zjišťovat ve školách a školských zařízeních úroveň poskytovaného vzdělávání zejména z hlediska pedagogických procesů, účinnosti podpory rozvoje osobnosti dítěte a žáka a dosahování požadovaných cílů vzdělávání ze strany školy.

⁴ Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, ČŠI Čj.: ČŠIG-1334/15 G21 <http://www.csicr.cz/html/KriteriaHodnoceni/fliviewerxpress.html>

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, ČŠI Čj.: ČŠIG-1334/15

Pedagogičtí pracovníci škol a odborní pracovníci zařízení se věnují svému dalšímu osobnostnímu a profesnímu rozvoji. Vzhledem k očekávané práci provázejících učitelů a pracovníků se účastní seminářů k problematice reflexe praxí, k mentoringu a dalších seminářů, které vyplývají z požadavků na výkon provázejícího učitele a pracovníka. Na vzdělávání svých pracovníků spolupracuje škola/zařízení také s PdF MU a přichází rovněž s podněty k DVPP.

3. Naplnění Statutu klinických škol (KŠ), fakultních škol (FŠ) a fakultních zařízení (FZ)

Je realizováno v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, a to:

- a) v garanci kvalitního vedení studentů při různých typech pedagogických a odborných praxí v rámci akreditovaných studijních programů;
- b) účastí na reflexi praxí;
- c) formou ukázkových hodin, kterými učitelé KŠ a FŠ představují studentům učitelství ukázky dobré praxe;
- d) formou ukázkových intervencí, kterými pracovníci FZ představují studentům příklady dobré praxe;
- e) ve spolupráci při plánování exkurzí, hospitací a jiných návštěv na škole/v zařízení;
- f) umožněním studentům nahlížet do dokumentace žáků/klientů a anonymizované údaje o žácích/klientech zpracovávat v rámci studijních úkolů;
- g) účastí na specifickém vzdělávání pro učitele KŠ a FŠ dle nabídky PdF MU;
- h) v rámci spolupráce při realizaci výzkumů PdF MU, studentských průzkumů a výzkumů koordinovaných Pedagogickou fakultou, zejména v rámci závěrečných studentských prací; v možnosti pořizování audio a videozáznamů a fotodokumentace prostředí a průběhu vzdělávání, které budou využity výhradně k výukovým a výzkumným účelům.

II. Evaluace a autoevaluace klinických škol, fakultních škol a fakultních zařízení

Pravidelně jednou ročně je vyhodnocována kvalita spolupráce mezi KŠ, FŠ a FZ PdF MU na základě hodnotících a sebehodnotících elektronických dotazníků k realizaci praxí.

Na hlubší posouzení kvality spolupráce se podílejí akademičtí pracovníci, pedagogičtí pracovníci školy a odborní pracovníci zařízení, studenti, a to dle společně vytvořených kritérií všech zúčastněných stran jednou za 3–4 roky. Pro uzavření či prodloužení smlouvy o Statutu klinické školy či fakultní školy je nezbytné doložení externího hodnocení kvality školy (výsledek hodnoticí činnosti ČŠI). Škola a zařízení dokládají splnění podmínek pro přiznání statutu také vnitřní autoevaluací.

III. Podpora klinických škol, fakultních škol a fakultních zařízení ze strany PdF MU

V rámci spolupráce s klinickými školami, fakultními školami a fakultními zařízeními PdF MU nabízí:

1. propagaci KŠ, FŠ a FZ především formou prezentace na webových stránkách fakulty a na facebooku;
2. metodickou podporu na vyžádání školy/zařízení;
3. další vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků z FŠ, FZ a KŠ v rámci různých seminářů, projektů; (mentoring, role PU apod.);
4. publikování úspěchů školy/zařízení a příkladů dobré praxe na webu či facebooku fakulty, v časopise Komenský; distribuce časopisu do škol zdarma;
5. volnou průkazku pro provázející učitele/pracovníky do Ústřední knihovny PdF MU;
6. pravidelná výroční setkávání s řediteli a garanty, popř. s provázejícími učiteli a pracovníky KŠ, FŠ a FZ k výměně informací a sdílení zkušeností;
7. vybrané publikace – výsledky výzkumných a jiných projektů;
8. zprostředkovávání požadavků škol/zařízení (např. nabídka zaměstnání, zastupování učitelů, požadavek na asistenty) na fakultním webu;
9. nabídku dalších recipročních aktivit (studenti je na školách/v zařízeních mohou realizovat jako nepovinný předmět, za nějž získávají určitý počet kreditů);
10. hlubší spolupráci s konkrétními učiteli klinických škol dle jejich potřeb a požadavků (akční výzkum, poradenství, výuka učitelů škola a zařízení na PdF, spoluúčast na výukových a jiných projektech KŠ; doučování...);

11. výsledky realizovaných průzkumů a výzkumů v terénu klinické, fakultní školy a fakultního zařízení;
12. další aktivity dle domluvy spolupracujících institucí.

IV. Organizační zajištění vzájemné spolupráce/garanti

Pro zabezpečení vzájemné spolupráce jsou mezi klinickými školami, fakultními školami a fakultními zařízeními a PdF ustanoveni vždy dva garanti, jeden je pracovníkem klinické školy, fakultní školy či fakultního zařízení nebo, druhý je ustanoven z řad učitelů PdF MU. Garant z PdF MU je blízkým spolupracovníkem školy/zařízení, který je nápomocen v rozvoji spolupráce, zná osobně prostředí školy, její vedení a pracovníky, garantuje pro fakultu kvalitu školy či fakultního zařízení. PdF ustanoví koordinátora praxí, zodpovědného za jejich organizační a administrativní zajištění. Kvalita praxí se úzce pojí s rolí provázejícího učitele.

V. Standard provázejícího učitele/pracovníka

Provázející učitel/pracovník/mentor je vynikajícím pracovníkem s dlouhodobě výbornými výsledky, který vyučuje/pracuje s nadšením a vysokou mírou odbornosti. Jeho výběr garantuje ředitel školy/zařízení, který umožňuje roli provázejícího učitele/pracovníka vykonávat dle následujících požadavků.

Charakteristiky provázejícího učitele (PU)/provázejícího pracovníka (PP):

1. PU splňuje všechny nároky kladené na kvalitního učitele experta s odpovídající učitelskou praxí, je uznáván žáky, kolegy, vedením školy. PP splňuje všechny nároky kladené na kvalitního odborníka s odpovídající praxí v oboru, je uznáván vedením zařízení, pracovním kolektivem i klienty (v případě pedagogické činnosti žáky a studenty).
2. Je mentor – dokáže studenta provádět jeho procesem učení, poskytovat konstruktivní zpětnou vazbu, diskutovat a podněcovat k rozvoji;
3. je schopen podněcovat studenta k reflexi a sebereflexi, zaujmout stanovisko k pedagogickým problémům a odborně je vysvětlit;

4. je dobře obeznámen s obsahem a strukturou profesní přípravy studentů, chápe rozdíly v kompetenčním profilu studenta a začínajícího učitele/pedagoga/pracovníka v sociálních službách a je schopen podporovat jeho profesní rozvoj;
5. spolupracuje s PdF MU;
- 5.1 pravidelně se účastní schůzek s dalšími PU/PP za účelem sdílení a reflexe praxí, jejich inovací a prohlubování spolupráce mezi PdF MU a školami/zařízeními;
- 5.2 dle možností se účastní výuky v reflektivních seminářích na PdF;
- 5.3 je obeznámen s metodickými materiály kateder a na praxi dle nich postupuje;
- 5.4 podává náměty pro zkvalitnění spolupráce, řeší včas a adekvátně vzniklé problémy;
6. k činnostem spojeným s profesí přistupuje pozitivně;
7. vhodným způsobem komunikuje a spolupracuje se studenty, kolegy, zákonnými zástupci, opatrovníky, veřejností;
8. vzdělává se, sleduje nové trendy výuky, oboru a uplatňuje je ve výuce/ve své práci;
9. klade důraz na důslednost a kvalitně odvedenou práci;
10. systematicky pracuje se studentem ve všech fázích praktické přípravy (viz fáze praktické přípravy).

VI. Fáze praktické přípravy k organizaci pedagogické praxe na škole

1. Přípravná fáze

Provázející učitel:

- a) vyžádá si od studenta písemné instrukce k cílům, obsahu, organizaci praxe a dalším požadavkům fakulty;
- b) v rámci společenských pravidel se seznámí se studentem s cílem poznat jeho profesní ambice, zájmy a zkušenosti, odbornou teoretickou úroveň, příp. osobnostní zvláštnosti;
- c) uvádí studenty do prostředí školy: vybere pro studenta pracovní místo v kabinetě, ve sborovně; představí ho řediteli a jeho zástupci (pokud obráceně nepřiděluje ředitel studenta učitel) a pedagogickému týmu školy; seznámí ho s fungováním sborovny,

školní budovou a s chodem školy (občerstvení, obědy, dozory, bezpečnostní opatření ap.);

d) uvádí studenty do prostředí třídy a školy: zprostředkovává požadavky školního kurikula, aktuálně plánovaných vzdělávacích cílů a s tím i obsahu vzdělávání, pedagogicko-psychologické znalosti o žácích, didaktické znalosti obsahu a hodnocení vzdělávacích výsledků; seznamuje studenta s dostupnými pomůckami a didaktickou technikou;

e) společně se studentem vytváří plán praxe – plán hospitací, úkolů a výstupů podle časového a obsahového schématu doporučeného fakultou;

f) společně se studenty plánuje výuku a upozorňuje je na možná rizika;

2. Realizační fáze

Provázející učitel:

a) poskytuje studentům základní informace, seznamuje je se školní a třídní dokumentací; zapojuje studenty do různých aktivit školy, přibližuje jim školní prostředí, roli učitele;

b) poskytuje studentům možnost případné účasti na řešení situací spojených s výchovnými problémy žáků;

c) poskytuje možnost účasti na jednáních různých orgánů školy: předmětových komisí a metodických sdružení, školské rady, pedagogické rady, aktivu rodičů ad.;

d) klade na studenta adekvátní požadavky, respektuje jeho úroveň profesních kompetencí;

e) vhodně intervenuje do pedagogické činnosti studenta a podporuje jeho tvůrčí přístup k výuce: kontroluje přípravy a přímou výuku studentů, kontroluje připravenost studenta před každým výstupem;

f) poskytuje přiměřenou odbornou, organizačně technickou a metodickou podporu, zpřístupňuje učební pomůcky;

g) odborně a citlivě vede studenty při hledání jejich pojetí výuky;

h) vytváří studentům vhodné podmínky pro realizaci výuky;

ch) systematicky a cíleně reflektuje práci studenta, poskytuje mu zpětnou vazbu a podporuje studenta v jeho rozvoji.

3. Evaluační fáze

Provázející učitel:

- a) průběžně analyzuje praktický výkon studenta a usměrňuje jeho pedagogickou práci;
- b) objektivně hodnotí výkon studenta a vede ho k sebereflexi (k tomu využívá reflektivních a sebereflektivních materiálů a dovedností mentora);
- c) kontroluje splnění požadavků (úkolů) praxe;
- d) spolupodílí se na hodnocení studentů na praxi ve spolupráci s metodikem oboru a studentem;
- e) učí studenta, jak využívat reflexi vlastní práce pro osobní rozvoj a pro průběžné zlepšování výsledků učení svých žáků;
- f) formuluje doporučení k profesnímu rozvoji studenta po stránce odborné (předmětové a didaktické) i osobnostně sociální.

VII. Fáze praktické přípravy k organizaci odborné praxe v zařízení

1. Přípravná fáze

Provázející pracovník:

- a) vyžádá si od studenta písemné instrukce k cílům, obsahu, organizaci praxe a dalším požadavkům fakulty;
- b) v rámci společenských pravidel se seznámí se studentem s cílem poznat jeho profesní ambice, zájmy a zkušenosti, odbornou teoretickou úroveň, příp. osobnostní zvláštnosti;
- c) uvádí studenty do prostředí zařízení: seznámí studenta s prostředím, vedením zařízení a pracovním kolektivem a s fungováním zařízení (nabízené služby, bezpečnostní opatření, možnost stravování, ap.);
- d) seznamuje studenty s posláním zařízení a nezbytnou dokumentací (individuální plánování, náplň práce pracovníků na různých pozicích ap.), složením klientů (v případě vzdělávacího zařízení žáků a studentů), metodami práce, nabízenými intervencemi, pomůckami ap.;

e) společně se studentem vytváří plán praxe, který odpovídá požadavkům stanoveným fakultou, resp. katedrou;

f) společně se studenty plánuje praxi, jejich činnosti, zapojení do dění a upozorňuje je na možná rizika.

2. Realizační fáze

Provázející pracovník:

a) poskytuje studentům základní informace, seznamuje je s nezbytnou dokumentací; zapojuje studenty do různých aktivit a vytváří vhodné podmínky pro realizaci praxe;

b) poskytuje studentům možnost případné účasti na řešení problematických situací a účasti na jednáních v rámci zařízení či se subjekty mimo něj: setkání se zaměstnavateli, opatrovníky atp.;

c) klade na studenty adekvátní požadavky, respektuje jejich úroveň profesních kompetencí;

d) poskytuje přiměřenou odbornou, organizačně technickou a metodickou podporu;

e) odborně a citlivě vede studenty při hledání jejich přístupů k práci v daném zařízení a ke klientům (žákům, studentům);

f) systematicky a cíleně reflektuje práci studenta, poskytuje konstruktivní zpětnou vazbu a podporuje studenty v jejich rozvoji.

3. Evaluační fáze

Provázející pracovník:

a) průběžně analyzuje činnost studenta, jeho dovednosti, kompetence, přístup a motivaci;

b) objektivně hodnotí výkon studenta a vede ho k sebereflexi (k tomu využívá reflektivních a sebereflektivních materiálů);

c) kontroluje splnění požadavků (úkolů) praxe;

- d) spolupodílí se na hodnocení studentů na praxi ve spolupráci s metodikem oboru a studentem;
- e) učí studenta, jak využívat reflexi vlastní práce pro osobní rozvoj a zkvalitnění práce v daném oboru;
- f) formuluje doporučení k profesnímu rozvoji studenta po stránce odborné i osobnostně sociální.

Použité zkratky:

ČŠI – Česká školní inspekce

FŠ – fakultní škola

FZ – fakultní zařízení

KŠ – klinická škola

MU – Masarykova univerzita

PdF MU – Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

PP – provázející pracovník

PU – provázející učitel

SP – sociální pracovník

V Brně dne 29. 1. 2018

doc. PhDr. Jiří Němec, Ph.D.

děkan